

○ راهبردهای طراحی در معماری (رویکردی به تحلیل فرم)

○ جفری ایچ بیکر

○ ترجمه رضا افهمی

○ انتشارات نسل باران

درواقع فرآیند تحلیل مورد بحث این کتاب، از فرم کلی آغاز و به بررسی توسعه‌ها و تغییرات بعدی بر روی این فرم اولیه می‌پردازد. در این فرآیند، تحلیل باعث می‌شود که تأثیر متغیرهای گوناگونی چون سایت و برنامه و... که تغییراتی روی فرم ایجاد می‌کنند، مورد بررسی قرار گیرد. به بیان دیگر این فرآیند تنها به منظور وضوح بیشتر تحلیل صورت گرفته و هدف این تحلیل تکرار فرآیند طراحی و ارائه‌ی آن به صورت گام به گام نیست. ارتباط عناصر بررسی می‌شود تا جایگاه آنها در رابطه با زمینه و محیط پیرامون، اهداف خاص حضور یا حرکت به سمت آنها آشکار شود.

بیکر برای روشن ساختن نظریات خودش و به عنوان مقدمه‌ای بر این فرآیند تحلیلی، در بخش اول به آشکار کردن پیش‌زمینه‌های تاریخی پدیدآورنده این رویکرد تحلیلی می‌پردازد و در بخش دوم نیز در زمینه مطالعات موردی، نحوه به‌کارگیری این روش در مقیاس‌های شهری و ساختمان‌ها نشان داده می‌شود. در این فرآیند، دیگرام‌ها و نمودارها اجزای اصلی محاوره هستند. تمامی ترسیمات توسط نویسنده صورت گرفته چرا که علاقه‌مند بوده است تا فرآیند تحلیل را به مثابه فرآیند طراحی و با زبان ترسیم ببیند. ترسیمات سه‌بعدی انرژی درونی طراحی را نشان می‌دهند و استراتژی‌های معماری را روشن می‌سازند.

در متن اصلی این اثر، در همه موارد تحلیل از مقاطع، پلان‌ها و ترسیمات ایزومتریک به منظور روشن ساختن موضوع بهره گرفته شده و در همه جای کتاب از تیترو صفحات و طرز نگارش آنها به منظور ایجاد هماهنگی در کتاب، روشن ساختن موضوع و برقراری ارتباط استفاده شده است.

کتاب در دو بخش ارائه شده است:

بخش اول تحت عنوان اصول تحقیق شامل مباحثی چون نقش معماری، مؤلفه‌های فرم، تحلیل معماری و در بخش دوم نیز با عنوان بررسی و تحلیل موضوعاتی چون روستا و شهر در طول تاریخ، و بررسی و تحلیل ائینه پرداخته شده است.

کتاب حاضر نشان می‌دهد که معماری چگونه حرف می‌زند، کجا حرف می‌زند و چه هنگام از سخن گفتن می‌ایستد و چگونه می‌توان مطمئن شد که حرف خود را به درستی زده است. کتابی که می‌خواهد قدرت نقد و تحلیل را نسبت به یک اثر معماری یا یک فرآیند طراحی آسان ساخته و معمار را قادر سازد تا همزمان با فرآیند طراحی به نقد کار خود بنشیند. و درجه‌ی اهمیت، ارزش‌ها و نقایص هر یک از بخش‌های مورد طراحی را حدس زده و در صدد اصلاح کارش برآید که مهم‌ترین لحظات یک فرآیند طراحی است. با مطالعه‌ی کتاب معمار می‌تواند انتقاد از کار خود را برعهده گیرد و درصدد رفع این کاستی برآید. البته روش مورد استفاده در کتاب حاضر را نمی‌توان یک مقوله‌ی بسیار صحیح و منظم دانست، ولی تا حدود زیادی از عیب‌های سیستم‌های نقادی دیگر به دور است و با تأکید بر یک مقوله‌ی بسیار محدود یعنی فضا و فرم سعی دارد تا در چارچوب یک طراحی دوباره و با سیستم تکرار رفتار معمار و با شیوه‌ای مناسب فرآیند طراحی را به نمایش بگذارد.

بیکر می‌گوید: «فرآیند تحلیل قدم به قدم به منظور بررسی طراحی در قالب یک فرآیند منظم، با بهره‌گیری از تشریح و توجه به اهداف اجزای طراحی را مورد مکاشفه قرار می‌دهد. نحوه ارائه می‌کوشد تا فرآیند تفکر معمار و شکل گرفتن طراحی در تفکر او را مورد توجه قرار دهد؛ هرچند که این بخش مسئله اصلی محسوب نمی‌شود. به طور کلی عقیده دارم که بهترین صورت فرآیند تحلیل تبدیل آن به یک فرآیند مستقل و بدون ارتباط یا مشارکت با معمار است. از این دیدگاه، تحلیل یک فرآیند شخصی است و انتخاب موضوع و حیطه بررسی آن به انتخاب محقق بستگی دارد. عنصر موضوع با فرآیند طراحی ارتباط مستقیم دارد و مفاهیم و موضوعات مورد سنجش در فرآیند طراحی را مشخص می‌سازد. در طراحی ما با یک ماهیت فکری اولیه و فرمول‌بندی نشده رو به رو هستیم که در راستای یک فرآیند تحلیل و تجربه به ساختار نهایی تبدیل می‌شود، در حالی که تحلیل با بررسی یک کار کامل شروع می‌شود و فرآیند تحلیلی می‌کوشد تا با بررسی و تشریح، ارتباطات درون آن اثر را آشکار سازد»